

NOVINE

Glasilo Slovenske Krajine

Izdajateo: KLEKL JOŽEF, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema samo tiskarna in uredništvo v Soboti Kolodvorska ulica 123. Cena oglasov cm² 75 par; 1/4 strani do 1/2 200, 1/2 strani 250; i cela stran 300, 0 popušta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med letikom cm² 1.50 D., v poslanem 2.50 D. Takso za oglašje plača uprava i da za vse oglašje od 5% do 50% popušta.

Rokopisi se ne vračajo.

Novine prihajajo vsako nedeljo. Priloga Marijin list i Kalendar Srca Jezušovoga. Cena pri skupnem naslovu na dom 25 D., na posameznem naslovu 30 D., čl se cela naročina naprej plača do 31. marca. Čl se pa plača po 31. marca. Če je pri skupnem naslovu cena 30 D., pri posameznem 35 D. M. list i Kalendar se plačata posebi. Amerikanci plačajo za vse vkup 4 dolare. Naroči se na upravištvu v Črenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Lepota naših vesnic.

Ze na sprotoletje rano smo zapisali, da moramo skrbeti tudi za to, da bodo naše vesnice že odzvuha čisto i lepo izgledale. Dostakrat je istina, da tisti človek, šteri da na čistočo svojega tela i svojega obleča, skrbi tudi za čistočo svoje duše. Kak prijeto je tudi prebivati v čistoj hiši. Človek se vse inachi počuti kak tam, gde je vse v neredi i vse zamazano. I ka je lepšega, najsi znamo čisto hišo i čisto dvorišče ešče lepo vrediti? Da so nam plotovi lepo v redi v ogručki okoli hiše i v okraj lepe rože, v škednji sadoveno drevje i zelena trata tam gde mora biti, gde je njeno mesto. Vse to naznanja, da ma takša hiša skrbnoga, razmetnoga i poštenoga gospodarja.

Ravno to pa, za koj človek mora skrbeti na sebi, pri svojoj hiši i okoli svoje hiše, je potrebno tudi pri ednoj vesnici. Mi smo na sprotoletje zapisali ednok, da priobčimo v naši „Novinaj“ sliko najlepše občine v našoj krajini. To je slika takše občine, gde bodo zvunejšnja lica hiž kelko mogoče najbolje čista, gde bodo plotovje i pasike vredi, mostovje lepo v lepom redi poravnani i jarki ne pregloboki i brez vode pa zatogavolno čisti, ne napunjeni z gnojnicov i odpadki. Posebno smo pa šteli pokazati občino, štera bi bila najbolje v rožaj. Rože naj bi bile tak v okraj kak v ogručki, ar to nas najmanje penez košta.

Ništerne so lepe.

Na žalost smo pri občinjaj sami ne zapazili, da bi se vno go potrdili v tom pogledi. Rož smo že videli pri ništerni hižaj jako vno go. Ništerne hiže so tak skrbno bile očiščene, plot v redi jarek skrbno skopani, kre jarka lepa zelena trata, v ogručki i v okraj pa rože, da se je človeki srce zasmejal. No, nego poleg je pa včas videl človek hižo brez rož, s plotom, šteri je ležao v jarek podreti, s smetjot na dvorišči i v jarki kre ceste, tak, da je takša hiža pokvarila ešče lepoto skrbno vrejene hiže. Priznati moramo da so se vno go gospodarji potrdili i so meli svoje hiže v nelepšem redi, vesnice cele so se pa že menje potrdile.

Videli smo pa tudi da so ništerni poglavarje občin sami začnoli skrbeti za lepoto i čistočo vesnic. Zato moramo povedati, da smo ništerni vesnic preveč vesel, gda idemo vidljek po njih. Čiravno je tu pa tam kakša posamezna hiša strašno zanemarjena, vesnica kak celota je čista, ceste so vredi, plotovje ne raztrgani, mostovje konči za silo stojijo. Tu, ravno pri mostaj je ešče najhujše, pa tudi pri plotaj. Mislimo pa, da se v tom pogledu tudi v kratkom pobogšamo.

Zakaj od toga pišemo?

Zato, ar ma to tudi velki vzgojni pomen tak za nas starejše, ešče bole pa za našo decu. Tak vsi znamo, da postane na-

vadno s tistoga deteta, štero rado v ogručki kaj sadi i lepo vseja, skrben i delaven odraščeni človek. Po čistoči i lepjoj vredenosti okoli hiže spoznamo naednok skrbnoga i poštenoga verta. Tisti pa, šteri ma rad čistočo i rože, ma tudi pošteno dušo i dobro srce.

Zato nede škodilo ne nam ne našoj deci, če se bomo vadili v tom da bomo radi meli čistočo, ljubili lepo vredenost i posebno decu napelavali k tom da bodo ljubila red i čistočo i posebno rada gojila rože.

Za kaj pa naj zdaj posebno skrbimo.

Zdaj pa gledajmo že na to, da bodo tudi naša pokopališča konči za Vsejsvecovo lepo vrejena. Nekam žalostno je dostakrat na naši pokopališčaj. Celo leto so silno zapuščena. Gda vsešerom vse najlepše cvete, te je kraj, gde počivajo naši dragi pokojni zapuščeni i obraščeni, da je človeka straj približati se. Na Vsejsvecove se vse lepo vredi, naednok je vse v cvetji, ali pozna se pa jako, da je bilo vse celo leto strašno zapuščeno. Nemremo zakriti toga, čl tudi cele kúpe papirnati rož sposiplemo na grobe.

Lepo je, da že zdaj skrbimo za grobe i nasadimo konči zdaj takše rože, štere do do tistoga časa cvetele. Na grob kem menje papirnati, pa telko več živi rož. Skrbimo pa tudi za to, da bodo rože celo leto cvetele na grobaj. S tem najlepše pokažemo svoje poštuvanje konči mrtvim, če smo jo mogoče v življenji ne

tak spoštivali, kak bi bila naša dužnost i kak so oni zaslužili. Na Vsejsvecovo mislimo zato že zdaj.

NEDELA.

(Po risalaj dvajseta. Evang. sv. Janoša, 4, 46—53.) V tisti časaj bio je neki kraleski uradnik, šteroga sin je bio betežen v Kafarnaumi. Gda je te čuo, da je Jezuš prišao iz Judeje v Galilejo, je šo k njemu i ga proso, naj bi prišao i ozdravo njegovoga sina; začno je namreč mirati. Jezuš njemu teda pravi: »Če ne vidite znamenaj čud, ne verjete.« Kraleski uradnik njemu pravi: »Gospodne pridi, prle nego sin moj merje!“ Jezuš njemu pravi: »Idi, sin tvoj živi!“ Človek je vrvao reči, štero njemu je pravo Jezuš, i je šo. Gda pa je bio ešče na poti, so njemu prišli hlapci proti i povedali rekoč: »Tvoj sin živi.« Teda je pitao njé po vöri, gda njemu je odleglo. I pravili so njemu: »Včera ob sedmi ga je vročina nehala. Oča je teda spoznal, da je bilo tisto vö, gda njemu je Jezuš pravo: »Tvoj sin živi.« I vrvao je on i njegova hiža.

Navuk: Vera terja ponižno srce.

Znameniti obisk v našoj državi.

Preminoči tjezen nas je obiskao češko-slovaški minister za narodno zdravje dr. Tisa. Pogledno si je toplice i bolnice.

Naše obrtno nadaljevalno šolstvo.

Svojčas smo se že v člankaj „Bodočnost Soboti“ v našem listi pomüdili pri naši obrtni nadaljevalni šolaj, posebno smo povdgarili veliko važnost dobre obrtne nadaljevalne šole v Soboti. Dnes imamo pred sebov podatke za vse obrtno nadaljevalne šole v naši Sloveniji. Iz števil, štere tu prinašamo, se ešče komaj razločno vidi, kak malo je v naši krajini razvita ta vrsta šolstva in kelko bomo mogli ešče napraviti, da dosegnemo v tom tali naše brate prek Müre,

V celi Sloveniji je bilo v preminočem šolskom leti 71 obrtno nadaljevalni šol s 5697 vajencij (inaši) in 1172 vajenkami (inašicami). Čiravno ka je bilo telko šol, je pa izda ostalo brez šole prek 50% vajencov; vsega obrtniškoga naraščaja smo najmr-

imeli v preminočem leti 13.628 in to 10.987 vajencov in 2641 vajenk.

Poglednjimo ešče v naslednjem, kak je bilo z obrtnim nadaljevalnim šolstvom posebi v Mariborskoj oblasti in potem pa ešče kak v naši krajini.

V Mariborski oblasti je bilo vsega vküper 33 obrtno nadaljevalni šol z 2415 vajencij in 605 vajenkami vse vküper 3018. Na njih je včilo 136 učitelov.

Na našo krajino prideta samo 2 obrtno nadaljevalni šoli in to soboška, ki je imela 124 vajencov in 25 vajenk in dolnjelendavska, ki je imela 61 vajencov. Obrtnoga in trgovskoga naraščaja je bilo zaposlenoga 870 vajencov in vajenk, od tej je pa obiskovalo obrtno nadaljevalno šolo preminoče leto samo 210 vajencov. Po takšem je bilo nad 75% našega obrtnoga naraščaja brez šole.

Törnišče je središče čevljarske obrti. Skoro nega hiše, štera ne bi imela čevljarskoga vajenca, pomočnika (ditiča) ali pa majstra. Zastopane so pa v Törnišči tudi druge obrti. V Törnišči je bila obrtno nadaljevalna šola; dobro bi bilo, če bi si Törniščarje malo v pamet vzeli, zakaj je propadla. Po preračunanjaj je bilo v Törnišči v preminočem šolskom leti 126 vajencov, šteri so teda ostali brez šole, v veliko škodo sebi in vsemi našemi gospodarstvom.

Preveč bi bile potrebne nadaljevalne šole v sledeči naši krajaj: v Beltinci (116 vajencov), Puconci (55 vajencov), Dobrovniku (51 vajencov), Rogačevci (49 vajencov) in na Cankovi (41 vajencov). So pa ešče drugi krajaj, gde je število obrtni in trgovski vajencov precij visiko in bo trbelo misliti na skorajšnjo otvoritev šol za nje. V vsem tem je pa naša želja, da že v letošnjem

šolskom leti pridde do obrtno nadaljevalni šol v odzgoraj napisani krajaj. Krajevni činitelji, posebno tudi oblast, naj vse napravijo, da se to v istini zgodi. Na vsaki način pa trbe dosegnoli to, da obiskuje šolo ves obrtniški in trgovski naraščaj tam, gde že te šole so.

Či napravimo to, te bo včas eden zrok neugodnoga razvoja našega obrtništva in trgovstva in sploj gospodarstva menje. S tem pa, da se navčimo, se bo zdignolo tudi naše gospodarsko blagostanje. Ljudska (osnovna) šola da fundamant, potom šteroga se lejko dale včimo, nemre pa zadosta pripraviti mladine za življenje in jo včiniti sposobne za kakši določeni stan (poklic). Tomi nameni služijo ravno vse felé poklicne nadaljevalne šole, edna med temi pa je ravno obrtno nadaljevalna šola. Posvetimo njim kak največ pozornosti!

Bio je tudi pri min. predsedniki dr. Korošci. Lepo je bio sprijeti v Belgradi, Zagrebi i Ljubljani. Bio je jako zadovoljen nad lepim razvojem naših ustanov. Pravo je, ka dela na zblizjanji med

našov državov i Češko-slovaško republiko. Obe državi moreta skrbeti, ka se razvije kem vekši tihinski promet. — Dr. Tisa je Slovák i katolik i član bratske slovaške ljudske stranke.

Pojasnilo oblastnoga odbora v Maribori glede žita tistim, šterim je toča napravila škodo.

V zadnji številki Novin smo pisali, ka oblastni odbor nakani poslati nikša olmačenja od semenskoga žita. Zdaj smo je dobili i je tu objavljamo:

5. junija 1928. je divjalo nad 23 celimi in nad manjšimi deli drugih občin v Slovenski Krajini strašno neurje s točo, ki je po uradnih ugotovitvah sreskega poglavarja v Murski Soboti povzročilo okroglo 26 milijonov dinarjev škode.

Da se težko prizadetemu prebivalstvu da prva pomoč, je oblastni odbor v Mariboru takoj razdelil med prizadete občine brezplačno en vagon semenske ajde i pol vagona prosa.

Nadalje je sklenila oblastna skupščina na svoji seji z dne 21. junija 1928. soglasno na predlog oblastnega odbora in na samostojni predlog oblastnih poslancev gg. Petra Osterca, Geze Horvata, Štefana Litropa, Ivana Matjašeca in tovarišev ter na samostojni predlog oblastnih poslancev gg. Franca Hodoščka, Štefana Godine, Ivana Kucharja in tovarišev pod točko osmo dnevnega reda sledeče:

„Prebivalcem, prizadetim po elementarni nezdigi v Slovenski Krajini v občinah: Novi Bežovci, Stari Bežovci, Brezovci, Cankova, Domajinci, Gerlinci, Gornji Črnci, Gorica, Krašče, Lemerje, Markišavci, Martjanci, Moravci, Nemčavci, Puconci, Sirukovci, Skakovci, Sebeborci, Topolovci, Pužavci, Vadarci in Zenkavci naj se da možnost, da kupijo semensko žito, in sicer pšenico in rž.

Oblastni odbor naj nakupi za to potrebno seme in naj ga da prizadetim na razpolago in sicer na ta način, da bodo oni posetniki, ki ne morejo plačati semena v gotovini, podpisali zadolžnico, s katero se zavazujejo plačati kupnino za semensko

žito v petletnih obrokih, med tem časom pa plačevati največ 6% obresti. Razlika med obrestno mero naj trpi mariborska oblast.

Na podlagi tega sklepa je oblastni odbor zbral vse podatke o potrebi semenskega žita in ugotovil, da je po danih izjavah potreben nakup 28 vagonov pšenice in 22 vagonov rži za seme.

Za dobavo tega žita je oblastni odbor najprej pozval veleposestva iz Prekmurja, potem veleposestva na Hrvaškem, v Bački in Vojvodini ter veletrgovce z žitom v Mariboru in Ljubljani. Zahteval je prvovrstno semensko, triterirano blago z vzorci. Na vprašanje sta odgovorili le dve veleposestvi iz Prekmurja in kmetijska šola v Rakičarju. Vsi ti producenti so ponudili skupno komaj 9 vagonov blaga, a veleposestvo v Dolnji Lendavi je odgovorilo, da semenskega čita sploh nima na razpolago.

Radi tega je bil oblastni odbor prisiljen, da nabavi seme od tvrdk izven Prekmurja, in sicer pri okrajnem zastopu v Lutomeru, pri tvrdkah Rosenberg in Scherbaum v Mariboru ter pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. Oblastni odbor se je pri sprejemu ponudb oziral na kakovost poslanih vzorcev in na primernost cen.

Ponudbe veleposestev na Hrvaškem, v Bački i Vojvodini se niso mogle vpoštevati, ker so nudila semensko pšenico po ceni Din 400.— za 100 kg. loco nakladalna postaja, a rži sploh niso ponudila.

Tvrdke od katerih so se ponudbe sprejele, so nudile pšenico po 330.— 315.— Din, a rž po 310.— Din za 100 kg, franco Prekmurje. Poslani vzorci so odgovarjali zahtevam, ker sta se tudi dva oblastna poslanka iz Prekmurja o njih pred nakupom pozitivno izrazila.

Rži je bilo vsega skupaj poudenih samo 20 vagonov, ker rži pri nas primanjkuje.

Ker se je moral upoštevati čas setve, se je določil termin dobave od 1.—10. septembra.

Sklenilo se je, da se bo delilo na treh mestih na enkrat:

- na veleposestvih za 5 občin,
- na postaji Murska Sobotá za 9 občin.
- na postaji Puconci za 10 občin.

Cena se je določila na Din 320 za pšenico 100 kg. in 310 za rž 100 kg.

V istem času je bila cena trgovski pšenici na ljubljanski borzi 300, a rži 305 Din.

Dne 4. septembra 1928. se je začelo deliti na veleposestvih in se je v teku treh dni razdelilo okroglo 10 vagonov prvovrstnega semenskega blaga.

Istega dne bi se morala na postaji Murska Sobotá razdeliti dva vagona pšenice. Ker pa blago ni odgovarjalo naročbi, so ga zastopniki oblastnoga odbora zavrnilo in stavili tvrdki Rosenberg na razpolago, ki ga je prevzela brez ugovora in nadalje poslala 11 vagonov pšenice in 8 vagonov rži prvovrstne kakovosti.

Nadalje so se zavrnilo v Murski Soboti še 3 vagoni rži in v Puconcih en vagon pšenice. Iz tega se vidi, da se je prevzemalo samo dobro blago. Skupno je bilo razdeljenih 27 vagonov pšenice in 18 vagonov rži. V splošnem je bilo opaziti, da so ljudje uvideli dobroto akcije.

Oblastni odbor ima v rokah tudi dokaze, da so ljudje, ki so spočetka pokrenili umeten odpor proti pomožni akciji in celo neupravičeno nastopali v imenu cele občine, sami vzeli večje množine, kakor so jih naročili. Namen takih ljudi je torej popolnoma prozoren.

Razni spekulanti in demagogi so hoteli izrabiti tudi to akcijo v svoje nečedne namene, toda niso uspeli. — Začetkoma umetno napravljeno razburjenje ljudstva, češ, da so cene previsoke in blago slabo, se je kmalu poleglo in moremo ugotoviti, da so ljudje zahtevali celo več blaga, kakor so ga prvotno naročili. Prišli

so celo ljudje, ki so v gotovini kupili seme, čeprav ga niso naročili. To je najboljši dokaz za popoln uspeh akcije.

Namen akcije je bil: preskrbeti kmetovalcem semensko žito po dosegljivo nizki ceni in proti plačilu kupnine v 5 obrokih s 6% obrestmi in pri tem izključiti vsako izkoriščanje od strani raznih prekupcev. In ta namen je bil dosežen v polni meri, posebno, ako se pomisli, da znaša v Prekmurju navadna obrestna mera 20 in več odstotkov, in nadalje upoštevaje, da bi se bile cene žitu zvišale v Prekmurju do neverjetne višine, ako bi bili morali posamezniki kupovati pri trgovcih žito.

Brez dvoma se je splošnosti nudila velika pomoč.

Oblastni odbor mariborske oblasti v Mariboru, dne 5. oktobra 1928.

Predsednik:
Dr. LESKOVAR, s. r.

Murska Sobotá.

— Proslava preboja solunske fronte. Preminočo nedelo 7. okt. je bila v gimnaziji lepa proslava preboja solunske fronte. V zelo poetično sestavljenom govoru je obrazložil g. prof. Mlinar zbranim dijakom zgodovino preboja. — V ponedlek 8. okt. je bila služba boža, pri šteroj je sprevao dij. gimn. zbor. Čuli smo prav lepe pesmi. Po celom varaši so bile razobešene zastave.

— Naši grobovi se bodo popravljali te dni na catoraj vsepovedi. To je ne samo navada, ki se ponavlja od leta do leta, nego to zahtevlje že krščanska ljubezen in spoštovanje do naših pokojni. Na sobočkom cintori počivajo tudi oni junaki, šteri so iz čiste domovinske ljubezni ravno pred 10 leti dali svoje mlado življenje za osvobodjenje naše krajine. Mislimo, da bi bi zdej najpripravnejši čas, da se njihove čunite vkup poberejo i se tak shranijo v skupnom grobi. Če se njim že nemre včas postavit primernoga spomenika, naj se njim bar na ta način za 10 letnico njihove smrti skaže dušno smilenje. Pozvani, zgenite se!

— Nenavedna prikazen. Preminoči petek so nas palik obiskali piči, štere redkokda vidimo; nad Soboto so

Po JOS. JURČIČI:

Sosedov sin.

V.

Na senji je bilo jako živo. Tesno je v dolgi vrstaj stala živina, par za parom, tak ka so se žmetno preivali se pa ta kúpci, mesarje i kmetje. Jüncom je bilo gvúšno jako dugočasno: preživali so i nikaj so se nej brigali za gnečo okoli sebe. Či je kakšemi roglatomi velikani prišlo na pamet, ka bi pokazao svojemi štiri. nogatomi brati ali sosidi sovraštvo z roglami, ali ka bi njemi na kakši drugi način pokazao nedopuščeno ljubezen, so se včas zdignole od vsej strani šibe i kapale po njem, tak ka je včas zgübo veselje do skakanja i pejanja. Tüdi materam kravam je nej bilo po volji, ka so mogle stati tu v pododnešnji vročini; edna je mükala, druga se je po tüo pogučavala s svojim, poleg nje stoječim teletom, tretja je merno ležala v prahi ali svojem blatü.

Smrekarov Anton je pomali hodo med živinov! Glavo je noso pokonci, kranščak njemi je splezo že na zatanik, v levici je držao s srebrom okovano pipo, v desnici pa drobno šibo, s šterov je včas šteroga jünca potepkao po redi i ga tak opomno, naj njemi ide s poti. Za njim so hodili, kak bi ga stražili, trije kmetje, ga prosili i ga nagačavali. On je merno kadüo, nikaj je nej odgovarjao, pokimao zdaj ednomi, zdaj drugomi, šteri ga je srečao i pozdravo.

„Ka nej, Anton, ka meni tüdi jünce kúpite?“ pravi eden od trej kmetov.

„Petnajst rajnški te mi pa ja mogil posoditi“, pravi drugi pa tüdi tretji ga prosi, ka bi njemi jünce kúpo.

Pa Anton je nej šteo nikaj čüti. Komaj te, kda se je iz gneče prerino i vido, da trije kmetje hodijo ešče izda za njim i se ga držijo kak »kleščč«, vzeme pipo iz vüst, plüne i pravi:

„Ka sam vam nej povedao, ka sam gnes že vsem kúpo, šterim sam nameno? Samo ite!“

Dva, šteriva sta vidila, ka je vsakša reč zaman i da se ne da preprostiti, sta začnola psüvati i sta ga povrgla. Tretjega pa Anton sam pozové nazaj.

»Kelko bi rad?«

„Petnajst rajnški vas prosim.“

»Ka boš ž njimi?«

„Pujskeka bi rad kúpo, i kda ga skrmim, vam z interešom povrném, bogme, ka vam te povrném.“

Anton pctegne vö svoj bankaš, šteri je büo nadüti od penez kak krotá, oslini prste i njemi prešté tri petake.

„Na! Pa fajnoga pujskeka skrmi. Intereša od tebe ne bom jemao. Či mi pošteno povrneš, ka sam ti posodim, či nej, več nikdar nikaj ne dobiš. — Tistiva dva slepara, ka sta za meov hodila, dobro poznám.“

»Bog vam daj zdravje, zato ka ste mi dobro včinolie, pravi kmet i shrani peneze.

Pa Anton te zahvale ne poslúša, obrne se i stopi v blžnjo krčmo.

»Hodi pit, Anton!« se je naednok čülo od vsej stolov i ponüjali so njemi pune kupice. Ali Anton sküma z glavo, ide naravno v kot, gde je bilo ešče mesto, sede i pravi: »Najprle trbej kaj pod zobe.« Z belim šörcom prepasani krčmar naglo pribiži i prijazno pita: »Poliček dobroga, Anton, ka nej?« — »Nemaš nikaj za prigriznoti?« — »Kaj pečenoga i kakše kisile šalate kcoj?« — Pokaži! — »Pa edno pošteno merico vina, jeli bar!«

Naednok je meo strašno veliko pečenko pred sobov. Ešče komaj te, kda je vilice i nož djao z rok, tanjere porino vkrej od sebe i puno kupice vina v sebe potočo, je vküp djao roke, se naslonio na sto i se začno pogovarjati z okoli njega sedečimi ljudmi. Gučao je glasno, ka se ga je čülo po vsöj sobi. Na dugo i šörko so gučali o kúpčiji, o gujšnjem senji, o Judi, ki kúpüje jizice (gubač), i o Taljani, ki sühe silve kúpüje, kakše vino bo letos na Hrvatskom itd.

(Dalje sledi.)

najpre leteli 4 aeroplani. Vsa Sobota je bila na vulicaj in z začudenjem gledala brneče ptiče, šteri so leteli iz Prage v Beograd.

— **Pozdravljanje.** Ešče izda se dogaja, ka ništerni ljudje, posebno kmet-ske gospodičine, gda hodijo v Soboto po svojem posli ali na delo pozdrav-lajo vogrski. Ka vogrski neznajo gu-čati, se njim vidi že na obrazi. Zato se njim takše obnašanje tak malo ši-ka, kak tistim malim cigančekom, gda ido v šolo ali pa iz šole in samozavestno pozdravljajo: Klanjam se. Toga, ka nas je včila slovenska mati, se ja nemo sramovali in segali po lückom blagi.

— **Zdravstveni dom.** Preminočo nedelo sta se müdila v Soboti dr. Ivo Pirc, predstojnik Higijenskoga zavoda v Ljubljani in dr. Rebernjak, predstojnik Zdravstvenega doma v Celju, šteriva sta komisijonelno poglednola kraj in načrt za zidanje Zdravstvenoga doma. Zdravstveni dom naj bi bio namenjen za pobijanje nalezljivi boleznj, v prvom redi traumaša v celi krajini.

— **Ustanovni občni zbor** Društva za narodno zdravje bo 28. okt. v Murski Soboti. To društvo hoče s pomočjo državnih in samoupravnih oblasti sesidati Zdravstveni dom in zboljšati higijenske prilike v Slov. Krajini.

— **Tečaj za brezalkoholno** produkcijo se ne bo vršil 14. okt., kakor se je prvotno nameravalo, ampak 28. oktobra v M. Soboti.

Slovenska Krajina.

— **Skioptično treznostno** predavanje je imeo 7. okt. g. prof. Alojzij Pavlič v Križevci in v Gornji Petrovi. Predavanja so se tudi udeležili šole iz Adrijanec, Stanjevec in iz Ženavlja. Starše je proso, da naj nikdar ne bi dali šolski mladini piti žganja in šmarnice.

— **Obesila se je** v Martinji edna ženska, štera je že precj časa ne bila pri pravoj pameti. Kda je prišeo njen mož domov, jo je najšeo obešeno; ne je bila pa ešče ščista mrtva, nego na posledica probanoga semomora je mrla. Dae 7. okt. so jo pokopali; gda so škrinjjo položili v grob, se je zemlja sama podrla na njo i jo je tak zakopala prle, kak pa okoli stoječi pogrebci.

— **Ali že mate?** Ka pa naj mam? Srečke za tombolo Martinišča. Letos so jako fal, samo 3 din. kšta edna. Špilanje de 11. nov.

— **Premovanje živine,** štero se je vršilo 6. septembra v Soboti je bilo izredno dobro obiskano. Prignani je bilo 212 glav, od toga 80 bikov i bi-kecov, 53 krav, 21 brejji telic, 58 telic i teličk. Vrednost živine je bila prav dobra; kak vseširo, tak se je pa tudi tu poznalo, da mam premalo pašnikov i da mora živina zavolo toga biti vsigdar v štali. Zato se pri takšoj vzgoji oblike živine nemrejo preveč razviti. Itak je pa bio uspeh premovnja zadosta dober. Razdeljeni je bilo 25000 Din i to 15 prvih, 46 drugih i 101 tretjih premij. — Prve premije i ministrsko diplomu so dobili: občina M. Sobota za bika; za krave Franc Lajčček, M. Sobota št. 21, Franc Škrilec, Tešanovci št. 90, Miha Kličič, Brezovci št. 22; za telico: Franc Šiftar, Sebeborci št. 22. Prve premije i pohvalnico velkoga župana so dobili za bika: Jan. Cipot, Markišavci št. 9, Mikloš Legen, Noršinci i Kalman Plišar iz Rankovec. Za krave: Mikloš

Bencak Moravci, Mikloš Cigan Markišavci, Vjace Maroša Tešanovci, Jčžef Sočič Tešanovci, Štefan Pintarič Martjanci, Jan. Mikola Brezovci, Pavel Kerčmar M. Sobota i za telico Štefan Šiftar iz Gorice.

— **Jablan cvete.** Na ogradi gospoda Hahna, trgovca v M. Soboti, edna jablančka ma tri cvete. To je nekaj posebnoga. V trgovini toga gospoda se pa dobijo tudi srečke za tombolo Martinišča.

— **Pri proslavi** 10 letnice prebitja solunske fronte, ki se je vršila te dni v Beogradu z velkov paradov v navzočnosti mnogi domačinov i tujji zastopnikov, je tudi Slovenska Krajina bila zastopana. Kraji z Goričkoga, Ravenskoga i Dolinskoga s Soboto na čeli so ta poslali svoje zastopnike, med njimi je tudi naš g. urednik. Po povratki iz Beograda nam vnogo kaj lepoga pove.

Tjedenske novine.

— **Žalostna obletnica.** Vsa naša država sveti slovesen dogodek, gda je preboj solunske fronte prineso konec štrašni svetovni vojni. Ravno v tom svečanom časi obhajamo mi Slovenci žalostno obletnico nesrečnoga koroškoga plebiscita, šteri se je vršo 10. oktobra pred 8 leti. Ves slovenski narod se je zavedao žmetnoga položaja naši koroški bratov, šteri so največ trpeli pod nemško silo za časa avstrijskoga gospostva. Zato so tudi naši zastopniki na mirovni konferenci v Pariz povzeli vsa sredstva, da vsiljeni plebiscit preprečijo i na kakšji drugi način rešijo Koroško naši državi. Gda se je plebiscit na vsakšji način mogeo vršiti, je našim Korošcom kuraja nej spadnola, so šil včas na delo, tak ka so bili zmago sigurni. Komisija je razdelila ozemlje v 2 glasovalni coni v A in B. V coni A je bilo glasovanje 10. okt., v B bi pa bilo 14 dni kesnej, či bi zmagali v A Slovenci. Malo dni pred 10. okt. je plebiscitna komisija sklenola proti volji naši zastopnikov, ka lahko pride iz cone B nemški kortšje v cono A. Tak so se te vršile volitve pod vplivom nemške sile. Vsesedno pa so Slovenci z vžpanjom volili za Jugoslavijo. Pri šteti kruglic so se dogajale velke sleparije, tak ka so slovenske kruglice šteli za nemške. Zato smo zgubili Koroško. Naš zastopnik Jovanovič je po plebiscitu izjavlo, ka Jugoslavija nikdar ne pozabi 42 jezer Slovincov, šteri so glasovali za njo.

— **Dva noriva bujla ženo.** V Sremski Mitrovici je kovaški mojster Rade Tomič v norosti bujo ženo s petimi revolverskimi strelji. Pri tom nje-mi je pomagao njegov sin, šteri je ne bio pri pravoj pameti. Kovač je živo 30 let s svojov ženov v najlepšem miri. Gda je bila žena že mrtva, sta njoj ešče večkrat zadala oba vekše poškodbe z nožom. Pred sodnikom je Tomič pravo, ka je zato streljo ženo, ka bi se rad rešo in šo v Ameriko i bi si tam poiskao mlado ženo.

— **Boj z jelenom.** V Krmu pri Jesenicaj na Gorenjskom ma naš krao velki prostor za lovino, gde se pasé lepo številno močani i velki jelenov. Posestnik iz bližnje vesi je šeo s svojim hlapcom v log. Sredi loga srečata jelena z velikim roglovjom. Jelen se je zagano v posestnika in ga vrgao v zrak. Posestnik si je pri nesrečnom spadaji žmetno poškoditvao noko. Nato se je jelen zagano v hlapca, šteri je šteo pomagati svojemj gospodari i ga z roglami presmekno. Jelen se je nato skrio v log, hlapca pa so odpelali v špitao.

Kom. zaloga za Croatia Batterie, amerikske baterie, Badenia
Freileute žepne svetilke i najbogša kresala (Feuerzeug)

PAVEL FLISAR, M. Sobota

Pisnomehanična i vörarska delavnica. Popravljajo se kresala, gramofoni, i vse v to stroko spadajoče mašine, ravnotak vsakovrstne vöre z 1 let-niske cenel
nov garancijov. Dobro delo!

Svetovna politika.

Avstrija. Dosta so pisali zadnje dneve vsi časopisi od velke parade dvej naprotai društev. Ar se ščejo Avstrijci pridružiti Nemčiji i njim toga Angleži i Francozi ne püstijo, ka bi te Nemčija bole močna bila; zato šče Avstrija pokazati, ka sebe nemre ladati. Preminočo nedelo, 7. oktobra so se zbrali v Dunajskom Novom mestu kot-rige Heimwehra in Schutzbuada. Kot-rig Heimwehra je bilo 15.000, Schutzbuada pa 50.000. Vsi so bili oboroženi. Liki vsedno je bilo vse mirno. Straj je bio velki, straj je napravio i držao mir do konca.

Küpujte srečke za Martinišče.

Po ANDERSENI:

Kralična na graji.

Živo je mladi i lepi kralič. Rad bi se cženo, liki samo s takšov krali-cov, štera bi bila istinska i prava kralica, ne samo po imeni, nego tudi po krvi i bi mela vse kraljevske lastivosti: dobre i slabe.

Kralič je obhodo že ves svet. Iskao je i zberao. Kraličin je bilo dosta na izbero, a pri vsakšjoj je najšeo nekaj, ka je začno dvomiti nad njeno istinsko kraljevsko krvjo. I tak se je vračao vsigdar sam domou i vračao se je žalosteo, zato ka bi se strašno rad oženo.

Ednok se zgodi da nastane proti večari velki viher. Bliskalo je i gremelo, kak da bi sodni dan šteo biti. Dež se je vlevao kak iz škaša.

Naednok pa poklonka nikak na dveri kraljevskoga grada i sam krao ide odpirat, čiravno je bio že v pspučaji. Pred dverami pa stoji mlada kralična. Bila je do kčže premočena od vlas njoj je curlala voda i zlati šolinčki so njoj škripali od mokrote. Liki vse edno je pravila da je kralica.

„No,“ si misli stara kralica, kraličova mati, „včas bom spoznala, či si zaistino iz kraljevskoga roda ali ne“. Mlada kralična je nikaj ne pravila, nego je šla, da njoj pripravi ležišče. Na dno posteale dene grajovo zrno, na njo dene dvajsti žimnic nato pa ešče dvajstl blazia i na to bi naj šla kralična spat.

Drügo zajtro jo pita: „Kak si kaj spala?“

„Oh, strašno slabo! Nikaj!“ odgovori kralična i je začnola zehati i se fteguvati. „Celo noč sam nej zatisnola oči. Sam Bog zna, ka je bilo v mojoj posteli. Ležala sam na nikšem trdom, da sam vsa črna po tejlj!“

Zdaj je stara kralica vervalo, da je kralična istinska kralična, zato ka je skoz 20 blazin i skoz dvajset žimnic čitila edno samo grajovo zrno. Prej tak občutliva more biti zaistino samo kralica.

Mladi kralič se je znjov oženo. Tistoga graja so pa nej pojeli. Sranili so ga v muzej i je ešče zdaj izda tam, či je je glad med svetovnov bojnov nej prisilo, da so ga mogli pojesti.

Prekusnice.

V trgovini. Mladi gospod i gospa prideta v trgovino. Gospa: „Prosim, dajte mojemi možj goler 39. numero!“ Trgovec: „Ja prosim, ali takšega kak ga majo gospod?“ Žena nato, ne da bi premislila: „Ne, bole čistoga naj dajo!“

Kda pokojne zovejo. Dovicica je pozvala spiritista (tistoga, šteri pokojne zove), ka bi rada gučala z dühom svojega moža. Spiritist se je trüdo, da bi dobo z njim zvezo, pa je ne mógeo dobiti. Zato pravi: „Nemrem gučati z njim, ne vem kak je to!“ „Nej čüda“, pravi žena, „zdaj je ešče komaj 9 vöra, on pa pred dvöma po pounoči ešče nikdar nej prišao domou.“ — Ednok pa je mož dao pozvati svojo pokojno ženo. Žena je dala samo znamenje, ka je prišla, gučati je pa nej štela. Mož pravi spiritisti: „To je nej moja žena, zato ka ona ne bi mogla biti tak, ka nebi gučala.“

Prvi biciklin. Nikšji žnjeci so ednok žnjeli poleg velke ceste pa so ednok samo zaglednoli, ka se nikak na biciklini proti njim pela. Tej žnjeci so ešče biciklina nigdar nej vidili pa tudi nej čüli praviti kaj od njega, zato so ga malo gledali, kda pa so vidili, ka či duže bole proti njim ide, so zmetali kose pa srpe v pšenicu, pa kak je šteri mogao, je bužao v ves pa kričao, ka se sam hüdi vozi po cesti.

Naznanilo.

Županstvo občine Martjanci naznanja, da se vrši živinsko i drobno senje dne 23. oktobra namesto 11. novembra. Pristojbina se ne pobira.

OBČ. ODBOR.

Vajenca (inaša)

z bogše hiše, čistoga i zdravoga sprime SIDONIJA NOVAK, slaščičarna v M. Soboti.

Dijaško polje.

3 dni peš po Goričkem od 16. do 18. avg.

VII.

Od küzdobljanjske kapele smo se napolili do šole, da bi pozdravili nam poznanega učitelja. Ker pa ni bilo „nikogar“ doma (?), kakor nam je rekla neka sumljiva oseba, smo jo čim prej odkurili proti G. Slavečam.

Novo evang. slavečko cerkev smo že iz küzdobljanja videli, misleč, da je sv. Jurij. Naravnost jo mahne-mo proti cerkvi, ki je še sredi dela. V gostinji pri g. Farteku smo se nekoliko odpččili. Sreča v nesreči je hotela, da je gospodar gostilne bil slučajno tam, drugače stanuje on... Ko je zvedel kako je z nami, nam je precej šel na roko. Skratka, z vesel-

Jem se spominjamo Fartekove gostoljubnosti.

Iz G. Slaveč smo marširali precej dobre volje proti sv. Juriju. Nekako ob pol 3 uri smo dospeli v Rogoševce. Tam smo se oglasili pri gospodu kaplanu, kjer smo se tudi nekoliko okrepčali in poživili. Ko smo si ogledali novo jurjevsko cerkev, smo hoteli iti v Fūkšince, ker pa nam je primanjkovalo časa, smo izpustili Fūkšince in šli smo k sv. Jeleni. Tu pri cerkvi smo zapeli par pesmi, da so vsi Pertočarje prihiteli k cerkvi in strmeli. Preskrbeli smo si ključ od cerkve. Ko smo si jo ogledali, smo zopet nekoliko zapeli pred cerkvijo, ker so nas ljudje prosili, da naj pojemo.

V Pertoči smo srečali bogojanskega g. župnika, ki je bil tudi na izletu po Goričkom. G. župnik ni dolgo razmišljal, kaj je treba ukreniti v takem slučaju. Globoko je segel in belega »Jurja« je našel na diani. »To tistim dajte!« je dejal in voz je zarotal v dolino k sv. Jurju. — »To so vam dali g. bogojanski plivaneč, ka de vam kaj tbelo«, so rekli sestraljenskoga g. župnika.

Vsi smo debelo gledali, kaj je vendar to. »Nič«, sem dejal, »to smo mi Bogojančarje, to se pravi dati kaj, da se na obeh straneh pozna!« »Sto let ji naj Bog živi!« — »Gyezero let!« sta navdušeno ponavljala pedagog in sosedov Joško. — »Če študent na rajžo gre, dobro pije, dobro je...« je odmevalo proti župnišču.

Ko smo se nekoliko pomenili z g. župnikom (jelenskim), smo jo ubrali proti Cankovi.

Dolga in težavna je bila hoja do Cankove. Temnilo se je, ko smo dospeli pred cankovsko župnišče. Tam sredi trga smo se postavili in zapeli par pesmi, da je odmevalo v večerni mrak.

Takoj na to smo si preskrbeli prenočišče na župnišču. Nekoliko smo povečerali in rili v slamo v parmi. Naslednjega dne zjutraj nas je zopet dež pozdravljaj. Nehal je pa mnogo poprej kakor prejšnje jutro. Hitro se opravimo, se poslovimo in še gremo nekolk v cerkev, potem pa takoj na zajutrek k Voglerju.

Ko smo končali vse, kar je potrebno dopoldne in za prehod v drugo državo, smo korakali v krasnem jutru proti meji do Radgone.

Na meji se legitimiramo in jo slovesno prestopimo. Še nismo bili 10 korakov onstran meje, smo že začeli: Hej Slovani, kje so naše meje... tam pri Gradcu, tam so naše meje. Le tik pred avst. financami smo utihnil. Od meje pa do mesta Radgone smo peli vse naše državne himne in še druge slov. narodne pesmi. Srce nas je bolelo za krasna slovenska polja do Radgone.

(Dalje sledi.)

GOSPODARSTVO.

Sad — naš krjūj. Ne zraste nam dosta samoga krjūja, zraste pa ešče edno i drugo, ka lejko nūcamo namesto krjūja, ka zbogša našo hrano i je tūdi nej drago. To je med drugim ravno — sad. Sad je gnesdén glavna hrana pri vnoji naroda, tak pri Angležaj, Nemcaj i Rusaj. — Sad ma v sebi dosta hranilni snovij. 7 kg. sadja ma v sebi telko hranilne vredosti kak

eden kg krjūja. Ešče bole je pa saš zdrav! Či smo ešče tak siti, ka nam nūdna druga hrana več ne diši, nam sadje ešče zmerno k teki spadno. Zmerno vživanje sadja jako dobro dene našim živicom, pomaga nam pri prebavljanji i krepča neše možgane; to pa zavolo tisti posebni snovi, štere ma sad v sebi.

Zdaj je sad tū! Čaka, da ga poteremo i dobro shranimo. Na drobno tū nemremo pisati, kak se sad shranjūje, kak se ga nūca itd. Nikelko že znajo naše yertinje, kak se tou dela, štera pa šče ešče kaj več znati, si lejko kūpi knjigo: »Konserviranje sadja« i »Sadje v gospodinjstvu.« Penezi, šteri se dajo za te knjige, se že v ednom leti stokrat povrnejo.

Po Slov. Gospod. št. 40.

Penezi.

Na ljubljanskoj denarnoj borzi se plača za: 1 Amerikanski dolar 56 93 Din, 1 Nemška marka 13 57 Din, 1 Avstrijski šiling 8 03 Din, 1 Vogrski pengö 9 92 Din, 1 Češka krona 1 69 Din, 1 Taljanska lira 2 97 Din, 1 Francuski frank 2 22 Din.

Cene.

Zrnje Na ljubljanskoj blagovnoj borzi, vse samo ponūdbe, plačano v ednom meseci: Pšenica nova 285 do 290 Din. za oktober 300 do 308 Din. Mela nova 0 za 430 do 435 Din. Kukorica baška 345 do 348 Din amerikanska zacartajena 300 do 303 Din. Oves, novi 265 do 270 Din, Ječmen baški, novi očiščeni 315 do 320 Din. Žito 295 do 298, Hajdina, očiščena 300 do 305.

Novi Sad, na blagovnoj borzi: Pšenica 242 do 265 Din, Oves 223 do 233 Din. Kukorica bač. 295 do 310 Din. Ječmen, bački, banatski i sremski 250 do 290 Din. Mela 00 850 do 370. Vse cene so vagonске i tam na mestu. Prevažanje se posebi zračuna.

Živina. Jūnci (biki) 9—7 Din. Krave debele 6—5 Din. Krave za klobase 4—3 Din. Teoci 12—10 Din. **Svinje.** Prasci 6 do 8 tjednov stari 200—300 Din. 3 do 4 meseca 350—440 Din, 5 do 7 mesecev 460—500 Din. Krmleniki živa vaga 9 do 12 50 Din, mrtva 14 50 do 17 Din.

Kokoši, piščanci. Kokoši v Ljubljani 20 do 35 Din, v Maribori 30 do 45 Din. Piščanci v Ljubljani 10 do 30 Din, v Maribori 15 do 30 Dinarov.

Krumpļi v Ljubljani 2 Din za kg., v Maribori 1 50—1 25 Din.

Lūk v Ljubljani 3 Din i kilo, v Maribori pa 2 50 Din.

Mleko. Na velko 1 25 do 2 Din, na placi 2 50 do 3 Din.

Belice na velko 1 do 1 25 Din, na placi 1 25 do 1 50 Din.

Med 15—18 do 25 Din kila.

Grozdje. Cena pri nas 8—12 Din, v Ljubljani 8—14 Din. Banatsko grozdje: portugiško 3—4 Din, navadno belo 4—5 Din, sortno grozdje 5—8 Din za 1 kg.

Sadje. Grūške 3—6 Din, Jaboka 3—5 Din, Breskvi 4—6 Din i kg. Slive v Soboti liter 3 Din, v Maribori 1 kg. 5 do 7 Din. (V Maribori ji največ tržijo po 8 do 12 sliv za dinar.) Orehi 8 Din, za kg.

To so cene, kak se trži na drobno na placi. Cene na velko za jaboka i grūške 3 do 4 Din za kilo.

Les. Jeličova stebila 1 kub. meter na železničnoj postaji košta 225 Din, trami 270 Din. Hrastova drva 15 50 za 100 kil, Trda drva 140 do 160 Din kub. meter, mehka drva 60 do 120 Din. Za kub. meter.

Dr. ALBIN GREGORC,

sreski sanitetni referent, se je presell v Mursko Soboto in je uredno vsaki dan od 8—10 ure pri sreskem voglarvarju, nadalje od 10—13 ure pa ordinira privatno v hiši g. REICHA blizu Dobraya.

Izjava.

Nekak se je tū pa tam razširila govoric, da sam henjao z vrvarstvom (vožarstvom) i da neopravljam več toga posla. Naznanjam, da je to ne istina i da delam dobro i pošteno naprej kak do zdaj i da sam prisiljeni s sodnijov nastopiti proti tistomi, šteri bi ešče naprej razširjavao neistino od moje obrti.

Temlin Mihael
vrvar Beltinci.

Mali oglasi.

Sode

vseh velikosti ima vedno v zalogi po najnižjih cenah FRAN REPIC sodarsko podjetje Ljubljana Trnovo. Pomočnike sprejme v trajno delo.

Oda se v bližini Ormoža

umetni mlin in moderne priprave za delanje olja s hišnim i gospodarskim poslopjom in nikelko zemle pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Poizve se pri OBRTNOJ BANKI v Lotmerki.

Vsakovrstne sirove in svinjske kože

kupuje po najvišji dnevni ceni
Franc Trautmann
Murska Sobotica
Cerkvena ulica 191.

Amerikanci pozor!

Ste že prišli iz Amerike? Ali samo ščete priti? Vaša prva skrb bodi, da si spravite kem lepši dom. To pa dosegete, či si date zozidati lepo, zdravo in kaj je najvažnejše fal hižo. Dnesden že vsi Amerikanci tak delajo. Obrnite se pismeno ali ustmeno na

g. FRANJO LEVAŠIČA,

zidarskoga podjetnika v DOLNJOJ LENDAVI št. 57. Jugoslaviija. On i samo on, Vam napravi hižo, štera Vam bode po volji!

HALO!

GVUŠNO!

KMEČKA POSOJILNICA v M. Soboti
r. z. z n. z. (poleg špitala).

Hranilni vlog ima nad 1.500.000 Din., štere obrestuje

po 8% do 9%.

Vloge se sprejmejo od vsakoga. Dobroga stanja je pa nad 12.000.000 Dinarov.

Uradni dnevi so v torak, četrtrek i v nedelo od 9—12 vöre.

Sreče: je tisti, ki ma v gvūšnom mestu svoje peneze naložene.

POZOR!

V tovarni

JOS. BENKO

v MURSKI SOBOTI se dobi po fal ceni z mastjov zalijani ocvirki celi lagev kg. po 12 Din. posebno za siromasne ljudi pripravno. Dobi se tudi vsakši dan friški speh, mast. Trgovcom se daje posebni popust.

Vsa popravila pri vöraj zgotovi dobro i fal z garancijov **VACLAV PLAČEK** v Murski Soboti, gostilna g. Baca.

Moje gospe

či ščete v Vašem stanūvanji meli po zimi toplo i prišparati kak največ drv, te si kūpite na celjom sveti najboubšo peč, to je ZEPHIR peč, štera de tūdi v lepoto Vašemi stanūvanji.

ZEPHIR peč segrevle z 10 kg. drvomi 24 vör edno sobo. Brezplačen popis na zahtevanje.

Zephir tvornica peči
Subotica.